

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä maaliskuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätos 2002/584/YOS – Soveltamisala – 8 artiklan 1 kohdan c alakohta – Käsite ”täytäntöönpanokelpoinen tuomio” – Rikos, josta kolmannen valtion tuomioistuin on tuominnut rangaistuksen – Norjan kuningaskunta – Tuomio, jonka pidätysmääräyksen antanut valtio on tunnustanut ja pannut täytäntöön kahdenvälisen sopimuksen nojalla – 4 artiklan 7 alakohdan b alakohta – Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet – Rikoksen ekstraterritoriaalinen luonne

Asiassa C-488/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) on esittänyt 24.6.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 26.6.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

JR,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Minister for Justice and Equality, asiamiehenään M. Browne,
- JR, edustajinaan K. Kelly, BL, M. Forde, SC, ja T. Hughes, solicitor,
- Irlanti, asiamiehinään M. Browne, G. Hodge, A. Joyce ja J. Quaney,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Wilderspin, R. Troosters ja S. Grünheid,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kuultuaan julkisasiamiehen 17.9.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäättöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäättös 2002/584), sovellettavuutta ja sen 4 artiklan 1 alakohdan ja 7 alakohdan b alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty pantaessa Irlannissa täytäntöön eurooppalainen pidätysmääräys, joka JR:stä on annettu, jotta tämä suorittaisi Liettuassa vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen, johon norjalainen tuomioistuim on hänet tuominnut huumausainekaupasta. Liettuan tasavalta on tunnustanut tämän tuomion sen kahdenvälisen sopimuksen nojalla, jonka Norjan kuningaskunta ja Liettuan tasavalta ovat 5.4.2011 tehneet sellaisten rikosasioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, joilla määrätään vankeusrangaistuksia tai vapaudenmenetyksen käsittäviä toimenpiteitä (jäljempänä 5.4.2011 tehty kahdenvälinen sopimus).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Sopimus Euroopan talousalueesta

- 3 Norjan kuningaskunta on Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3) sopimuspuoli.

Schengenin säännösten täytäntöönpanosta, soveltamisesta ja kehittämisestä 18.5.1999 tehty sopimus

- 4 Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen 18.5.1999 tehdyn sopimuksen (EYVL 1999, L 176, s. 36) 2 artiklasta ilmenee, että Islannin tasavalta ja Norjan kuningaskunta panevat täytäntöön Schengenin säännösten ja kyseisessä sopimuksessa tarkoitetut unionin toimet ja soveltavat niitä.

Sopimus Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Islannin ja Norjan välisestä luovutusmenettelystä

- 5 Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Islannin ja Norjan välisestä luovutusmenettelystä tehdyn Euroopan unionin sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välinen sopimus (EUVL 2006, L 292, s. 2), joka on hyväksytty unionin puolesta Euroopan unionin sekä Islannin

tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisen Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Islannin ja Norjan välistä luovutusmenettelyä koskevan sopimuksen tekemisestä 27.11.2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/835/EU (EUVL 2014, L 343, s. 1) 1 artiklalla, tuli voimaan 1.11.2019.

- 6 Tämän sopimuksen johdanto-osassa todetaan muun muassa, että sopimuspuolet ilmaisevat keskinäisen luottamuksensa oikeusjärjestelmiensä rakenteeseen ja toimintaan sekä kaikkien sopimuspuolten kykyyn taata oikeudenmukainen oikeudenkäynti.

Puitepäättös 2002/584

- 7 Puitepäättöksen 2002/584 johdanto-osan viidennestä kahdeksanteen perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.

(6) Tässä puitepäättöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

(7) Koska tavoitteena olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvan monenvälisen luovuttamisjärjestelmän korvaamista ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden yksipuolisin toimin, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, neuvosto voi toteuttaa toimenpiteitä – – toissijaisuusperiaatteen mukaisesti – –

(8) Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä on valvottava riittävästi, mikä merkitsee sitä, että sen jäsenvaltion oikeusviranomaisen, jossa etsitty henkilö on otettu kiinni, on tehtävä päätös henkilön luovuttamisesta.”

- 8 Puitepäättöksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäättöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäättös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

9 Puitepäättöksen soveltamisalaa koskevassa tämän päätöksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa sellaisista teoista, joista määräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta, tai jos rangaistustuomio tai turvaamistoimenpidettä koskeva päätös on annettu, sellaisista seuraamuksista, joiden kesto on vähintään neljä kuukautta.

2. Seuraavista rikoksista, sellaisina kuin ne määritellään pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion lainsäädännössä, jos niistä pidätysmääräyksen antavassa jäsenvaltiossa voi seurata vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta, luovutetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella tämän puitepäättöksen edellytysten mukaisesti ja teon kaksoisrangaistavuutta tutkimatta:

– –

– huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa,

– –

4. Muiden kuin 2 kohtaan sisältyvien rikosten osalta luovuttamisen edellytykseksi voidaan asettaa se, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevat teot ovat täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan rikoksia niiden rikostunnusmerkistöstä tai luokittelusta riippumatta.”

10 Saman puitepäättöksen 4 artiklassa, jonka otsikkona on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet”, säädetään seuraavaa:

”Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön:

1) jos jossakin 2 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tapauksista eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena oleva teko ei ole rikos täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaan; – –

– –

5) jos täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käytettävissä olevien tietojen mukaan kolmannessa maassa on annettu samasta teosta etsittyä henkilöä koskeva lopullinen tuomio, sillä edellytyksellä, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hän on suorittanut sen tai suorittaa sitä parhaillaan tai rangaistusta ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen maan lainsäädännön mukaan;

– –

7) kun eurooppalainen pidätysmääräys koskee rikoksia, jotka:

- a) on tehty täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan kokonaan tai osittain täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion alueella tai sen alueeseen rinnastettavassa paikassa; tai
 - b) on tehty pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella, eikä täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ole mahdollista nostaa syytettä samoista rikoksista, jos ne on tehty täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion alueen ulkopuolella.”
- 11 Puitepäätöksen 2002/584 4 a artikla koskee vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten annettujen eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanoa, jos henkilö ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä.
- 12 Puitepäätöksen 5 artiklassa sallitaan se, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle asetetaan jokin kyseisessä artiklassa tarkoitetuista ehdoista.
- 13 Puitepäätöksen 8 artiklan, joka koskee eurooppalaisen pidätysmääräyksen sisältöä ja muotoa, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on liitteenä olevan lomakkeen mukaisesti esitettyinä seuraavat tiedot:

– –

- c) ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan;
- d) rikoksen luonne ja oikeudellinen luokittelu, erityisesti 2 artiklan osalta;
- e) kuvaus olosuhteista, joissa rikos on tehty, mukaan lukien ajankohta, paikka ja se, millä tavoin etsitty henkilö on osallisena rikokseen;
- f) määrätty rangaistus, jos kyseessä on lopullinen tuomio, tai rikoksesta pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion laissa säädetty rangaistusasteikko;

– –”

- 14 Saman puitepäätöksen 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee päätöksen henkilön luovuttamisesta tässä puitepäätöksessä määritetyissä määräajoissa ja siinä määritetyin edellytyksin.

2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaikaa.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa kaikki käyttökelpoiset lisätiedot täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.”

- 15 Puitepäättöksen 2002/584 31 artiklassa, jonka otsikko on ”Suhde muihin säädöksiin”, säädetään seuraavaa:

”1. Tämän puitepäättöksen määräyksillä korvataan 1 päivästä tammikuuta 2004 alkaen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien seuraavien yleissopimusten vastaavat määräykset jäsenvaltioiden välisissä suhteissa, sanotun vaikuttamatta niiden soveltamiseen jäsenvaltioiden ja kolmansien valtioiden välisissä suhteissa:

- a) rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehty eurooppalainen yleissopimus, sen 15 päivänä lokakuuta 1975 tehty lisäpöytäkirja sekä sen 17 päivänä maaliskuuta 1978 tehty toinen lisäpöytäkirja ja terrorismin vastustamisesta 27 päivänä tammikuuta 1977 tehty eurooppalainen yleissopimus rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen osalta;

– –

2. Jäsenvaltiot voivat jatkaa tämän puitepäättöksen tekohetkellä voimassa olevien kahdenvälisten tai monenkeskisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista sikäli kuin niiden avulla voidaan syventää tai laajentaa puitepäättöksen tavoitteita ja sikäli kuin ne entisestään yksinkertaistavat tai muuten helpottavat niiden etsittyjen henkilöiden luovuttamista koskevia menettelyjä, joista on annettu eurooppalainen pidätysmääräys.

– –”

Puitepäättös 2008/909/YOS

- 16 Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2008/909/YOS (EUVL 2008, L 327, s. 27) 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän puitepäättöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava rangaistus täytäntöön.”

- 17 Puitepäättöksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rangaistuksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä. Jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös ennen aikaiseen tai ehdonlaiseen vapauteen päästämisen perusteista.”

Puitepäättös 2008/947/YOS

- 18 Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta tuomioihin ja valvontapäätöksiin valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten valvomiseksi 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 2008/947/YOS (EUVL 2008, L 337, s. 102) johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Lykättyjen rangaistusten, ehdollisten rangaistusten, vaihtoehtoisten seuraamusten sekä valvontapäätösten vastavuoroisella tunnustamisella ja valvonnalla on tarkoitus parantaa mahdollisuuksia sopeuttaa tuomittu uudelleen yhteiskuntaan antamalla hänelle mahdollisuus säilyttää perhe-, kieli- ja kulttuurisiteet sekä muut siteet, mutta myös parantaa valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten noudattamisen valvontaa tavoitteena torjua uusintarikollisuutta ja ottaa näin huomioon uhrien ja suuren yleisön suojele.”

- 19 Puitepäättöksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän puitepäättöksen tavoitteena on tuomittujen sosiaalisen uudelleensopeuttamisen helpottaminen, rikosten uhrien ja suuren yleisön suojelun parantaminen sekä sopivien valvontatoimenpiteiden ja vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen helpottaminen sellaisten rikosentekijöiden osalta, jotka eivät asu tuomiovaltiossa. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tässä puitepäättöksessä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti muu jäsenvaltio kuin se, jossa asianomainen henkilö on tuomittu, tunnustaa tuomiot ja soveltuvin osin valvontapäätökset, valvoo tällaisen tuomion perusteella määrättyjä valvontatoimenpiteitä tai siihen sisältyviä vaihtoehtoisia seuraamuksia sekä tekee kaikki muut kyseiseen tuomioon liittyvät päätökset, jollei tässä puitepäättöksessä toisin säädetä.”

Irlannin oikeus

Vuoden 2003 laki eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä

- 20 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annetulla lailla (European Arrest Warrant Act 2003), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, pannaan puitepäättös 2002/584 täytäntöön; sen 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tätä lakia sovellettaessa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä yksilöityä rikosta on pidettävä rikoksena [Irlannin] lain mukaan, jos kyseinen rikokseksi luokiteltu teko tai laiminlyönti olisi rikos [Irlannin] lain mukaan siinä tapauksessa, että se olisi tehty [Irlannissa] eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamispäivänä.”

- 21 Lain 10 §:n d kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos pidätysmääräyksen antaneen valtion oikeusviranomainen antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen henkilöstä –

– –

- d) jolle on määrätty vankeusrangaistus tai vapaudenmenetys kyseisessä valtiossa rikoksesta, jota eurooppalainen pidätysmääräys koskee, kyseinen henkilö on tämän lain säännösten nojalla ja mukaisesti otettava kiinni ja luovutettava pidätysmääräyksen antaneeseen valtioon.”

- 22 Vuoden 2003 lain 44 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Henkilöä ei saa luovuttaa tämän lain nojalla, jos hänestä annetussa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä yksilöity rikos tehtiin tai väitetään tehdyn muualla kuin pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa ja jos kyseiseksi rikokseksi luokiteltu teko tai laiminlyönti ei sen takia, että se on tehty muualla kuin [Irlannissa], ole [Irlannin] lain mukaan rikos.”

Vuoden 1977 laki huumausaineiden väärinkäytöstä

- 23 Huumausaineiden väärinkäytöstä vuonna 1977 annetun lain (Misuse of Drugs Act 1977), sellaisena kuin se on muutettuna, 15 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Henkilö, jolla on laillisesti tai laittomasti hallussaan valvottua huumausainetta myyntitarkoituksessa tai muuten sen luovuttamiseksi toiselle tämän lain 5 §:ssä säädetyn vastaisesti, syyllistyy rikokseen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 24 JR on Liettuan kansalainen. Tammikuussa 2014 hänet otettiin kiinni Norjassa hallussaan huomattava määrä huumausaineita, jotka hän oli sitoutunut toimittamaan Liettuasta rahasummaa vastaan. Norjalainen tuomioistuin eli Heggen og Frøland tingrett (Heggenin ja Frølandin alioikeus, Norja) tuomitsi hänet 28.11.2014 antamallaan tuomiolla neljän vuoden ja kuuden kuukauden pituiseen vankeusrangaistukseen rikoksesta, jossa oli kyse ”erittäin suuren huumausaine-erän laittomasta toimittamisesta” ja joka on Norjan rikoslaissa säädetty rangaistavaksi. Kyseinen tuomio on lainvoimainen.
- 25 Jurbarko rajono apylinkės teismas (Jurbarkasin alioikeus, Liettua) tunnusti 18.6.2015 antamallaan ratkaisulla 5.4.2011 tehdyn kahdenvälisen sopimuksen nojalla kyseisen 28.11.2014 annetun norjalaisen tuomion, jotta mainittu rangaistus voitaisiin panna täytäntöön Liettuassa.
- 26 Norjan viranomaiset luovuttivat 7.4.2016 JR:n Liettuan viranomaisille.
- 27 Marraskuussa 2016 toimivaltaiset viranomaiset vapauttivat JR:n vankilasta ehdonalaiseen vapauteen, johon liitettiin ”tiukan valvonnan” toimenpiteitä. JR:n rikottua hänelle asetettuja ehtoja Marijampolės apylinkės teismo Jurbarko rūmai (Marijampolėn alioikeuden Jurbarkasin istuntopaikka, Liettua) määräsi 5.2.2018 antamallaan päätöksellä vankeusrangaistuksen jäljellä olleen osan – joka oli yksi vuosi, seitsemän kuukautta ja 24 päivää – pantavaksi täytäntöön.
- 28 JR pakeni ja meni Irlantiin. Liettuan viranomaiset antoivat 24.5.2018 eurooppalaisen pidätysmääräyksen hänen luovuttamistaan varten.
- 29 Tammikuussa 2019 JR otettiin kiinni Irlannissa ja tuomittiin vankeusrangaistukseen tässä jäsenvaltiossa tehdyistä huumausaineiden hallussapitoon liittyneistä rikoksista. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen eli High Courtin (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) mukaan kyseisen rangaistuksen täytäntöönpanon oli määrä päättyä 21.10.2019.
- 30 Samaan aikaan pantiin vireille menettely eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten. Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa JR on riitauttanut luovuttamisensa Liettuan viranomaisille yhtäältä sillä perusteella, että vain Norjan kuningaskunta voi pyytää hänen

luovuttamistaan, ja toisaalta siksi, että koska kyseessä on luonteeltaan ekstraterritoriaalinen rikos, sillä se tehtiin muussa kuin pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa, joka on tässä tapauksessa Liettua, Irlannin on kieltäydyttävä pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta.

- 31 High Court katsoo, että puitepäättöstä 2002/584 on sovellettava nyt käsiteltävässä asiassa. Vaikka kyseessä oleva tuomio on annettu kolmannessa valtiossa, se on kuitenkin tunnustettu ja pantu täytäntöön jäsenvaltiossa. Puitepäättöksen 1 artiklan mukaan tämä viimeksi mainittu valtio voi siis antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen jäljellä olevan rangaistuksen panemiseksi täytäntöön.
- 32 Kyseinen tuomioistuin kuitenkin katsoo, että siltä osin kuin kyse on pidätysmääräyksen täytäntöönpanon kieltäytymisperusteesta, johon JR on vedonnut, sen on tutkittava puitepäättöksen 2002/584 4 artiklan 1 alakohdassa ja 7 alakohdan b alakohdassa säädetyt edellytykset.
- 33 Se toteaa yhtäältä, että mainitun artiklan 1 alakohdan mukaan on niin, että jos pidätysmääräyksen antanut valtio ei ole täsmentänyt, että kyseessä oleva rikos kuuluu puitepäättöksen 2002/584 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, on tarpeen osoittaa teon kaksoisrangaistavuus. Tämän vuoksi on aiheellista selvittää, syyllistyykö henkilö, joka kuljettaa JR:n toimittaman huumausainemäärän, Irlannin lainsäädännön mukaan rikokseen. Kyseinen tuomioistuin toteaa toisaalta, että puitepäättöksen 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdan nojalla on selvítettävä ensin, onko kyseessä oleva rikos, joka tehtiin kolmannessa valtiossa, luokiteltava ”ekstraterritoriaalseksi” rikokseksi, ja jos näin on, toiseksi on selvítettävä, sallitaanko Irlannin lainsäädännössä syytetoimet tällaisista Irlannin alueen ulkopuolella tehdyistä rikoksista.
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti ekstraterritoriaalisuuden osalta sen seikan merkityksellisyyttä, että JR teki eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa valmistelevia toimia. Jos nämä toimet olisi otettava huomioon puitepäättöstä 2002/584 sovellettaessa, rikos ei olisi ekstraterritoriaalinen, jolloin puitepäättöksen 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdassa säädetty harkinnanvarainen kieltäytymisperuste ei olisi sovellettavissa.
- 35 Tässä tilanteessa High Court on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Voidaanko puitepäättöstä [2002/584] soveltaa tilanteessa, jossa etsitty henkilö oli tuomittu ja määrätty rangaistukseen kolmannessa valtiossa mutta kyseisen kolmannen valtion ja pidätysmääräyksen antaneen valtion kahdenvälisen sopimuksen perusteella kyseinen kolmannessa valtiossa annettu tuomio tunnustettiin pidätysmääräyksen antaneessa valtiossa ja pantiin täytäntöön pidätysmääräyksen antaneen valtion lakien mukaisesti?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi ja jos täytäntöönpanojäsenvaltio on kansallisessa lainsäädännössään saattanut voimaan puitepäättöksen [2002/584] 4 artiklan 1 alakohdan ja 7 alakohdan b alakohdan mukaiset eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet, miten täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on arvioitava rikosta, joka on todettu tehdyn kolmannessa valtiossa mutta johon liittyvät olosuhteet osoittavat, että rikokseen liittyy valmistelevia toimia, jotka tehtiin pidätysmääräyksen antavassa valtiossa?”

Menettely unionin tuomioistuimessa

- 36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi tämän asian käsittelemistä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin perustuvassa kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Unionin tuomioistuin päätti 10.7.2019 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan, ettei tätä pyyntöä ollut syytä hyväksyä.
- 37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi toissijaisesti unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdassa määrätyn nopeutetun menettelyn soveltamista. Tämä pyyntö hylättiin unionin tuomioistuimen presidentin 12.8.2019 päivätyllä päätöksellä.
- 38 Tämän päätöksen perusteena oli toteamus, että unionin tuomioistuin ei voinut ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämien pyyntöjen perustelujen perusteella ratkaista, edellyttikö asia nopeutettua käsittelyä, mikä ilmoitettiin kyseiselle tuomioistuimelle.
- 39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tyytyi nimittäin toteamaan kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn ja toissijaisesti nopeutetun menettelyn soveltamisesta esittämiensä pyyntöjen tueksi, että ”tässä esitettyihin kysymyksiin annettavat vastaukset ’ovat ratkaisevia arvioitaessa vastaajan oikeusasemaa’ ja että ne vaikuttavat erityisesti siihen, luovutetaanko vastaaja Liettuaan vai vapautetaanko hänet vankeudesta sitten, kun hänelle Irlannissa annettu vankeusrangaistus päättyy, eli noin 21.10.2019”.
- 40 Kyseinen tuomioistuin ei kuitenkaan ole täsmentänyt mitenkään syitä, joiden perusteella se katsoo, että unionin tuomioistuimen vastaukset voisivat olla ratkaisevia JR:n mahdollisen vapauttamisen kannalta, eikä myöskään sitä, missä olosuhteissa tällainen vapauttaminen voisi tapahtua. Ennakkoratkaisupyyntöstä ei myöskään ilmene, pysyykö JR tai oliko hänen määrä pysyä kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella tosiasiallisesti säilössä 21.10.2019 jälkeen vai voidaanko harkita tai onko harkittu esimerkiksi vähemmän rajoittavia toimenpiteitä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion sellaisen oikeudellisen päätöksen perusteella, jolla määrätään tässä jäsenvaltiossa täytäntöön pantavaksi kolmannen valtion tuomioistuimen määräämä rangaistus, kun kyseessä oleva tuomio on näiden valtioiden kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti tunnustettu pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksellä.
- 42 Aluksi on muistutettava, että puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä on esitettävä ilmoitus siitä, onko olemassa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, pidätysmääräys tai muu vastaava täytäntöönpanokelpoinen oikeudellinen päätös, joka kuuluu 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan.

- 43 Tästä sanamuodosta ilmenee, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen on perustuttava kansalliseen oikeudelliseen päätökseen, mikä tarkoittaa sitä, että kyse on päätöksestä, joka on erillinen kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamista koskevasta päätöksestä (ks. vastaavasti tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 44 ja 49 kohta). Tällaisen päätöksen, olipa kyseessä tuomio tai muu oikeudellinen päätös, on välttämättä oltava jäsenvaltion tuomioistuimen tai muun oikeusviranomaisen antama (ks. vastaavasti tuomio 10.11.2016, Özçelik, C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, 32 ja 33 kohta).
- 44 Kuten unionin tuomioistuin on todennut, puitepäätöstä nimittäin sovelletaan vain jäsenvaltioihin eikä kolmansiin valtioihin (tuomio 2.4.2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 42 kohta).
- 45 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että norjalainen tuomioistuin tuomitsi 28.11.2014 JR:n, joka on Liettuan kansalainen, neljän vuoden ja kuuden kuukauden vapausrangaistukseen ja että tämä tuomio tunnustettiin ja saatettiin täytäntöönpanokelpoiseksi Liettuassa liettualaisen tuomioistuimen 18.6.2015 antamalla päätöksellä, joka perustui 5.4.2011 tehtyyn kahdenväliseen sopimukseen. Marraskuussa 2016 Liettuan viranomaiset vapauttivat JR:n vankilasta ehdonalaan vapauteen. Tämän vapauden ehtojen noudattamatta jättämisen perusteella vankeusrangaistuksen se osa, joka oli vielä suorittamatta, määrättiin kuitenkin 5.2.2018 annetulla päätöksellä pantavaksi täytäntöön. Kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys annettiin juuri tämän viimeksi mainitun päätöksen perusteella.
- 46 Kuten tämän tuomion 43 ja 44 kohdassa juuri todettiin, kolmannen valtion tuomioistuimen antama tuomio ei voi sellaisenaan olla eurooppalaisen pidätysmääräyksen peruste.
- 47 Pidätysmääräyksen antavan valtion tuomioistuimen toimi, jolla tällainen tuomio tunnustetaan ja jolla se saatetaan täytäntöönpanokelpoiseksi, sekä myöhemmät päätökset, jotka kyseisen valtion oikeusviranomaiset antavat tunnustetun tuomion panemiseksi täytäntöön (jäljempänä tunnustamis- ja täytäntöönpanotoimet), voivat kuitenkin täyttää puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohdan, 2 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimukset.
- 48 Tältä osin on huomattava ensinnäkin, että tunnustamis- ja täytäntöönpanotoimet ovat näissä säännöksissä tarkoitettuja oikeudellisia päätöksiä, koska jäsenvaltion oikeusviranomaiset ovat antaneet ne vapausrangaistuksen sisältävän tuomion täytäntöönpanoa varten (ks. analogisesti tuomio 13.1.2021, MM, C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, 53 ja 57 kohta).
- 49 Toiseksi siltä osin kuin nämä toimet mahdollistavat tuomion täytäntöönpanon tässä samassa jäsenvaltiossa, ne on tapauksen mukaan luokiteltava ”täytäntöönpanokelpoiseksi tuomioksi” tai ”täytäntöönpanokelpoiseksi päätökseksi”.
- 50 Kolmanneksi ja viimeiseksi on todettava, että näiden samojen toimien tarkoituksesta ja kohteesta eli tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanosta seuraa, että ne kuuluvat puitepäätöksen 2002/584 1 ja 2 artiklan soveltamisalaan sillä edellytyksellä, että kyseessä olevassa tuomiossa määrätään vähintään neljän kuukauden vapausrangaistus.
- 51 On nimittäin huomattava, kuten julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 44 kohdasta ilmenee, että puitepäätöksen 2002/584 1 ja 2 artiklan soveltamisala määräytyy eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena käytettävän oikeudellisen päätöksen tarkoituksen ja kohteen perusteella. Tältä osin puitepäätöksen 1 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että pidätysmääräys

annetaan etsityn henkilön luovuttamiseksi syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten. Lisäksi puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään siltä osin kuin kyse on vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen täytäntöönpanosta, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytyksenä on, että tällaisen seuraamuksen kesto on vähintään neljä kuukautta.

- 52 Näissä säännöksissä ei sitä vastoin edellytetä, että täytäntöön pantava rangaistus perustuisi pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuinten tai toisen jäsenvaltion tuomioistuinten antamaan tuomioon. Niihin ei siis sisälly mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin katsoa, ettei puitepäätös 2002/584 ole sovellettavissa, mikäli vapausrangaistuksen käsittävä tuomio olisi kolmannen valtion tuomioistuimen antama ja pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksellä tunnustettu. Niinpä puitepäätöksen 2002/584 1 ja 2 artikla eivät ole esteenä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamiselle vähintään neljän kuukauden vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tunnustamis- ja täytäntöönpanotoimien perusteella.
- 53 Lisäksi on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin johdetun oikeuden sääntöjä on tulkittava ja sovellettava kunnioittaen perusoikeuksia, joihin kuuluu se, että kunnioitetaan puolustautumisoikeuksia, jotka perustuvat oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen, josta määrätään Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 ja 48 artiklassa (tuomio 10.8.2017, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 60 kohta).
- 54 Kuten julkisasiamies on muistuttanut ratkaisuehdotuksensa 49 kohdassa, puitepäätöstä 2002/584 on tulkittava siten, että varmistetaan asianomaisten henkilöiden perusoikeuksien kunnioittamisesta kuitenkin kyseenalaistamatta sellaisen jäsenvaltioiden oikeudellisen yhteistyön järjestelmän tehokkuutta, jonka olennainen osatekijä on eurooppalainen pidätysmääräys, sellaisena kuin unionin lainsäätäjä on siitä säätänyt (tuomio 10.8.2017, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 63 kohta).
- 55 Näin ollen silloin, kun jäsenvaltion oikeusviranomaiset antavat eurooppalaisen pidätysmääräyksen varmistaakseen tässä jäsenvaltiossa sellaisen vapausrangaistuksen täytäntöönpanon, jonka on määrännyt kolmannen valtion tuomioistuin, jonka ratkaisu on tunnustettu kyseisessä jäsenvaltiossa, niiden on huolehdittava siitä, että noudatetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen järjestelmään erottamattomasti kuuluvia menettelyä ja perusoikeuksia koskevia vaatimuksia.
- 56 Tämä järjestelmä sisältää kahdentasoisen suojan, jota etsityn henkilön on saatava, koska sen oikeudellisen suojan lisäksi, jota on annettava ensimmäisellä tasolla annettaessa kansallinen päätös, suoja on varmistettava toisella tasolla annettaessa eurooppalainen pidätysmääräys, joka puolestaan voidaan tarvittaessa antaa lyhyessä ajassa kyseisen kansallisen oikeudellisen päätöksen antamisen jälkeen (ks. vastaavasti tuomio 1.6.2016, *Bob-Dogi*, C-241/15, EU:C:2016:385, 56 kohta).
- 57 Tämä suoja edellyttää sitä, että tehtävä päätös täyttää tehokkaaseen oikeussuojaan liittyvät vaatimukset ainakin toisella näistä suojan tasoista (tuomio 12.12.2019, *Openbaar Ministerie (Brysselin syyttäjävirosto)*, C-627/19 PPU, EU:C:2019:1079, 30 kohta).
- 58 Näiden vaatimusten täyttämiseksi silloin, kun jäsenvaltion oikeusviranomaiset tunnustavat tuomion, jolla kolmannen valtion tuomioistuin on tuominnut vapausrangaistuksen, ja päättävät antaa tämän tunnustamisen jälkeen eurooppalaisen pidätysmääräyksen, kyseisen jäsenvaltion oikeudessa on säädettävä ainakin jommallakummalla suojan tasolla tuomioistuinvalvonnasta,

joka mahdollistaa siitä varmistumisen, että menettelyssä, jonka päätteeksi on kolmannessa valtiossa annettu tuomio, joka on pidätysmääräyksen antavassa valtiossa sittemmin tunnustettu, tuomitun henkilön perusoikeuksia on kunnioitettu ja erityisesti perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklasta johtuvia velvoitteita on noudatettu.

- 59 Mikäli edellisessä kohdassa lueteltujen velvoitteiden noudattamisesta on epäselvyyttä, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti pyydettävä pidätysmääräyksen antaneelta jäsenvaltiolta tarvittavat täsmennykset, jotta se voi päättää luovuttamisesta.
- 60 Lisäksi on huomattava, että pääasia koskee eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on annettu Norjan kuningaskunnan tuomioistuimen antaman tuomion tunnustamis- ja täytäntöönpanotoimien perusteella; kyseisellä kolmannella valtiolla on unioniin sellaiset erityissuhteet, jotka ylittävät taloudellisen ja kaupallisen yhteistyön rajat, koska se on Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimuspuoli, osallistuu yhteiseen eurooppalaiseen turvapaikkajärjestelmään, panee täytäntöön Schengenin säännöstön ja soveltaa sitä ja on tehnyt unionin kanssa Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Islannin ja Norjan välisestä luovutusmenettelystä sopimuksen, joka tuli voimaan 1.11.2019. Tässä viimeksi mainitussa sopimuksessa sopimuspuolet ovat ilmaisseet keskinäisen luottamuksensa oikeusjärjestelmiensä rakenteeseen ja toimintaan sekä kykynsä taata oikeudenmukainen oikeudenkäynti.
- 61 Ensimmäiseen kysymykseen on vastattava kaiken edellä esitetyn valossa, että puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion sellaisen oikeudellisen päätöksen perusteella, jolla määrätään tässä jäsenvaltiossa täytäntöön pantavaksi kolmannen valtion tuomioistuimen määräämä rangaistus, kun kyseessä oleva tuomio on näiden valtioiden kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti tunnustettu pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksellä. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytyksenä on kuitenkin yhtäältä se, että etsitty henkilö on tuomittu vähintään neljän kuukauden vapausrangaistukseen, ja toisaalta se, että menettelyssä, jonka päätteeksi on kolmannessa valtiossa annettu tuomio, joka on pidätysmääräyksen antavassa jäsenvaltiossa sittemmin tunnustettu, on kunnioitettu perusoikeuksia ja on erityisesti noudatettu perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklasta johtuvia velvoitteita.

Toinen kysymys

- 62 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohtaa tulkittava siten, että kun kyse on eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä, joka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellaisen oikeudellisen päätöksen perusteella, joka mahdollistaa kolmannen valtion tuomioistuimen määräämän rangaistuksen täytäntöönpanon tässä jäsenvaltiossa, kysymys siitä, onko asianomainen rikos tapauksessa, jossa se on tehty mainitun kolmannen valtion alueella, tehty ”pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella”, on ratkaistava ottaen huomioon se, että valmistelevia toimia on tehty pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa.
- 63 Aivan aluksi on täsmennettävä, että puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 1 alakohdassa säädettyä täytäntöönpanon harkinnanvaraista kieltäytymisperustetta, johon myös ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, ei voida soveltaa pääasian olosuhteissa. On nimittäin niin, että kun ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kuvaus tosiseikoista otetaan huomioon, pääasiassa kyseessä oleva rikos kuuluu puitepäätöksen 2002/584 2 artiklan 2 kohdan viidennessä

luetelmakohdassa tarkoitettuun rikoskategoriaan, joka on huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa. Lisäksi JR:n teosta voi seurata Liettuassa ja Norjassa vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus, jonka enimmäisaika on vähintään kolme vuotta. Niinpä etsitty henkilö on kyseisen säännöksen mukaan luovutettava teon kaksoisrangaistavuutta tutkimatta.

- 64 Ennakkoratkaisupyyynnöstä ilmenee lisäksi, että Irlanti on antanut säännöksen saattaakseen puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdan osaksi kansallista oikeuttaan; kyseessä on eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annetun lain 44 §. Tässä 44 §:ssä säädetään pääasiallisesti, että luovuttamisesta kieltäydytään, jos yhtäältä teko, joka yksilöidään eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä rikokseksi, on tehty muualla kuin pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa ja jos toisaalta tällainen teko ei ole Irlannin oikeuden mukaan rikos, mikäli se on tehty muualla kuin Irlannissa.
- 65 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdan nojalla eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos kaksi kumulatiivista edellytystä täyttyvät, eli yhtäältä eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen taustalla oleva rikos on tehty pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella ja toisaalta täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tällaisesta rikoksesta ei olisi mahdollista nostaa syytettä, jos rikos olisi tehty tämän jäsenvaltion alueen ulkopuolella.
- 66 Ensimmäisestä edellytyksestä, joka on ainoa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän pohdinnan kohde, on huomattava, että käsite ”pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella tehty rikos” ei sisällä viittausta pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeuteen eikä myöskään täytäntöönpanovaltion oikeuteen. Näin ollen sitä ei voida jättää kunkin jäsenvaltion oikeusviranomaisten arvioitavaksi niiden kansallisen oikeuden mukaan. Unionin oikeuden yhtenäistä soveltamista koskevasta vaatimuksesta nimittäin seuraa, että siltä osin kuin puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdassa ei viitata jäsenvaltioiden oikeuteen kyseisen käsitteen osalta, tätä käsitettä on tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti (ks. vastaavasti tuomio 16.11.2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, 38 kohta).
- 67 Tässä yhteydessä on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä säännöstyylillä tavoiteltu päämäärä (ks. vastaavasti tuomio 24.5.2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, 28 kohta).
- 68 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdassa säädetyn, eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen tavoitteesta, kyseisellä säännöksellä pyritään takaamaan, että täytäntöönpanovaltion oikeusviranomainen ei olisi velvollinen hyväksymään eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on annettu sellaisen rangaistuksen täytäntöön panemiseksi, joka on määrätty rikoksesta, josta nostettu syyte perustui sellaiseen kansainväliseen rikosoikeudelliseen toimivaltaan, joka on tällaista kyseisen valtion oikeudessa tunnustettua toimivaltaa laajempi.
- 69 On todettava, ettei tämä tavoite vaarannu silloin, kun – kuten pääasiassa – pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion oikeusviranomainen antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimen sellaisen päätöksen perusteella, jolla toisen valtion tuomioistuimen antama tuomio tunnustetaan ja saatetaan täytäntöönpanokelpoiseksi, siltä osin kuin tämä viimeksi mainittu tuomioistuin on oman alueellisen rikosoikeudellisen toimivaltansa nojalla tuominnut etsityn henkilön vapausrangaistukseen.

- 70 Toiseksi puitepäättöksen 2002/584 tavoitteesta on muistutettava, että sen tavoitteena on – kuten erityisesti sen 1 artiklan 1 ja 2 kohdasta sekä sen johdanto-osan viidennestä ja seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee – korvata rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13.12.1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuva monenvälinen luovuttamisjärjestelmä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvilla oikeusviranomaisten välisillä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyillä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytetoimenpiteitä varten (tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 31 kohta).
- 71 Ottamalla käyttöön uusi yksinkertaistettu ja tehokkaampi järjestelmä rikoslain rikkomisesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi puitepäättöksellä pyritään helpottamaan ja nopeuttamaan oikeudellista yhteistyötä, jotta voitaisiin myötävaikuttaa sellaisen unionille asetetun tavoitteen toteutumiseen, jonka mukaan siitä tulee vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, sen vankan luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä (tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, 32 kohta).
- 72 Kuten SEU 3 artiklan 2 kohdasta ilmenee, tällä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus toteuttaen samalla ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia sekä rikollisuuden ehkäisyä ja torjuntaa koskevat aiheelliset toimenpiteet. Tässä asiayhteydessä puitepäättöksellä 2002/584 pyritään erityisesti välttämään vaara siitä, että rikoksen tehneet henkilöt jäävät rangaistuksetta (ks. vastaavasti tuomio 29.6.2017, Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, 23 kohta ja tuomio 25.7.2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vankeusolosuhteet Unkarissa), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 86 kohta).
- 73 Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaarantuisi, jos täytäntöönpanovaltio voisi kieltäytyä etsityn henkilön luovuttamisesta tilanteessa, jossa pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat tunnustaneet ja suostuneet panemaan täytäntöön toisen valtion tuomioistuimen antaman tuomion, jolla kyseinen henkilö on tuomittu vapausrangaistukseen tämän viimeksi mainitun valtion alueella tehdystä rikoksesta. Tällainen kieltäytyminen nimittäin voisi paitsi viivästyttää rangaistuksen täytäntöönpanoa myös johtaa siihen, että etsitty henkilö jää rangaistuksetta.
- 74 Lisäksi puitepäättöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdan sellainen tulkinta, jonka perusteella eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä tämän tuomion edellisessä kohdassa tarkoitettussa tilanteessa, saattaisi haitata puitepäättöksen 2008/909 kaltaisten sellaisten oikeudellisen yhteistyön välineiden toimintaa, joiden tavoitteena on helpottaa tuomittujen henkilöiden sopeuttamista uudelleen yhteiskuntaan.
- 75 Tämän viimeksi mainitun puitepäättöksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan tämän päätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on helpottaakseen tuomitun henkilön sopeuttamista uudelleen yhteiskuntaan tunnustettava tuomio ja pantava jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuimen määräämä rangaistus täytäntöön. Erityisesti sen 17 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että rangaistuksen täytäntöönpano käsittää sellaisten päätösten antamisen, joissa määrätään tuomitun henkilön päästämisestä ehdonalaan vapauteen.
- 76 On siis niin, että jos tämän tuomion 73 ja 74 kohdassa mainittu puitepäättöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohdan tulkinta hyväksyttäisiin, tuomitun henkilön päästäminen ehdonalaan vapauteen voisi mahdollistaa sen, että tämä välttyy rangaistuksen jäljellä olevan osan täytäntöönpanolta tuomion tunnustaneessa ja rangaistuksen täytäntöön panevassa valtiossa matkustamalla toiseen jäsenvaltioon, joka on saattanut kyseisessä

säännöksessä säädetyn harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen osaksi kansallista oikeuttaan. Rangaistuksetta jäämisen vaara, joka tästä aiheutuisi, voi sekä saada jäsenvaltiot luopumaan tuomioiden tunnustamisen pyytämisestä että kannustaa tunnustetun tuomion täytäntöönpanosta vastaavan valtion toimivaltaisia viranomaisia rajoittamaan ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevien välineiden käyttöä.

- 77 Samat näkökohdat pätevät mutatis mutandis puitepäätökseen 2008/947, jossa vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti muu kuin se jäsenvaltio, jossa henkilö on tuomittu, tunnustaa tuomiot ja soveltuvien osin valvontapäätökset ja valvoo tuomion perusteella määrättyjä valvontatoimenpiteitä tai tuomioissa määrättyjä vaihtoehtoisia seuraamuksia, koska tämän puitepäätöksen 1 artiklan 1 kohdan, luettuna sen johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen valossa, mukaan tämän päätöksen tavoitteena on torjua uusintarikollisuutta, suojella sekä rikosten uhreja että suurta yleisöä ja helpottaa tuomittujen henkilöiden sopeuttamista uudelleen yhteiskuntaan.
- 78 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kysymys siitä, onko kolmannessa valtiossa annetun langettavan tuomion, jonka eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomioistuimet ovat tunnustaneet kyseisen tuomion täytäntöön panemiseksi, taustalla oleva rikos tehty ”pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella”, on ratkaistava ottaen huomioon mainitun kolmannen valtion, tässä tapauksessa Norjan kuningaskunnan, rikosoikeudellinen toimivalta, joka mahdollisesti syytetoimet kyseisestä rikoksesta, eikä tällaista pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaa.
- 79 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pohdinnoista, jotka koskevat sen seikan huomioon ottamista, että valmistelevia toimia on tehty pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueella, on riittävää todeta, että tämän tuomion 78 kohdasta ilmenee, että mainitulla seikalla ei ole asian kannalta merkitystä, koska kyseinen jäsenvaltio ei ole itse kohdistanut rikokseen syytetoimia vaan on tunnustanut toisen valtion tuomioistuimen tuomion, jonka tämä viimeksi mainittu tuomioistuin oli antanut alueellisen rikosoikeudellisen toimivaltansa nojalla.
- 80 Toiseen kysymykseen on siis vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 7 alakohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että kun kyse on eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä, joka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellaisen oikeudellisen päätöksen perusteella, joka mahdollistaa kolmannen valtion tuomioistuimen määräämän rangaistuksen täytäntöönpanon tässä jäsenvaltiossa, kysymys siitä, onko asianomainen rikos tapauksessa, jossa se on tehty mainitun kolmannen valtion alueella, tehty ”pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella”, on ratkaistava ottaen huomioon kyseisen kolmannen valtion, tässä tapauksessa Norjan kuningaskunnan, rikosoikeudellinen toimivalta, joka on mahdollistanut syytetoimet kyseisestä rikoksesta, eikä tällaista pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaa.

Oikeudenkäyntikulut

- 81 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 1 artiklan 1 kohtaa ja 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion sellaisen oikeudellisen päätöksen perusteella, jolla määrätään tässä jäsenvaltiossa täytäntöön pantavaksi kolmannen valtion tuomioistuimen määräämä rangaistus, kun kyseessä oleva tuomio on näiden valtioiden kahdenvälisen sopimuksen mukaisesti tunnustettu pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksellä. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen edellytyksenä on kuitenkin yhtäältä se, että etsitty henkilö on tuomittu vähintään neljän kuukauden vapausrangaistukseen, ja toisaalta se, että menettelyssä, jonka päätteeksi on kolmannessa valtiossa annettu tuomio, joka on pidätysmääräyksen antavassa jäsenvaltiossa sittemmin tunnustettu, on kunnioitettu perusoikeuksia ja on erityisesti noudatettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklasta johtuvia velvoitteita.
- 2) Puitepäätöksen 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, 4 artiklan 7 alakohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että kun kyse on eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä, joka on annettu pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellaisen oikeudellisen päätöksen perusteella, joka mahdollistaa kolmannen valtion tuomioistuimen määräämän rangaistuksen täytäntöönpanon tässä jäsenvaltiossa, kysymys siitä, onko asianomainen rikos tapauksessa, jossa se on tehty mainitun kolmannen valtion alueella, tehty ”pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion alueen ulkopuolella”, on ratkaistava ottaen huomioon kyseisen kolmannen valtion, tässä tapauksessa Norjan kuningaskunnan, rikosoikeudellinen toimivalta, joka on mahdollistanut syytetoimet kyseisestä rikoksesta, eikä tällaista pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaa.

Allekirjoitukset